

GŁOS NARODU

REDAKCJA i ADMINISTR.: KRAKÓW, UL. BOŻ. MIŁOSIĘDZIA 1. TELEFONY REDAKCJI: 101-90, 179-93. TEL. ADMINISTR. 133-44

Rok XLIV

Kraków, poniedziałek 18 października 1937

Nr 287

P. marsz. Rydz-Smigły wręczył sztandar kieleckiemu pułkowi artylerii

Kielce, 17. X. Po sobotnich uroczystościach w Czarnicy z okazji złożenia zwłok wielkiego hetmana Stefana Czarnieckiego w nowym sarkofagu, p. marsz. Rydz-Smigły udał się do Kielc i przybył tam około godz. 12. P. marszałka powitano bardzo uroczysto u bramy triumfalnej. Po powitaniach p. marsz. Rydz-Smigły udał się na pl. Wolności, na uroczystości wręczenia miejscowemu pułkowi artylerii sztandaru. Przed przybyciem p. marszałka odbyła się Msza św., w której wzięli udział przedstawiciele władz, oddziały wojskowe z pułkiem artylerii lekkiej na czele, oraz liczne rzesze publiczności. P. marszałek wręczył sztandar dowódcy pułku, po czym pułk złożył przysięgę na sztandar. Po defiladzie przed gmachem PW i WF, p. marszałek był podejmowany śniadaniem przez dowódcę pułku artylerii.

O godz. 16.50 odbyło się uroczyste posiedzenie rady miejskiej Kielc, na którym podziękowano p. marszałkowi za odwiedzenie Kielc. P. marszałek odpowiedział na przemówienie prezydenta Kielc p. Artwińskiego krótkim przemówieniem, w którym zaznaczył, że na sympatię odpowiada sympatią. Po złożeniu podpisu w złotej księdze pamiątkowej p. marszałek wśród owacyj odjechał do urzędu wojewódzkiego na uroczyste posiedzenie rady wojewódzkiej oraz delegatów powiatów, gmin i gromad. Na posiedzeniu tym wręczono p. marszałkowi dyplomy obywatelstwa honorowego gmin województwa. Na zakończenie uroczystości odbył się wieczorem w salach gmachu PW i WF raut, w którym wzięło udział około 800 osób spośród wszystkich warstw społeczeństwa wojew. kieleckiego.

Ku czci poległych medyków

Warszawa, 17. X. W związku z 15-leciem Centrum Wyszkożenia Sanitarnego i Szkoły Podchorążych Sanitarnych, oraz celem podkreślenia łączności między wojskiem a Kołem Medyków odbyła się w sobotę wieczorem w Domu Medyków w Warszawie, przy ul. Oczki 7, uroczystość odsłonięcia tablicy ku czci poległych medyków. W uroczystości wzięli udział p. premier, ministrowie Świętosławski i Kościakowski, rektor Uniw. J. P., profesorowie, przedstawiciele wojska, lekarze, zaproszona publiczność i młodzież. Uroczystość rozpoczęła się akademią o godz. 20.05 w wielkiej sali Domu Medyków. Po akademii p. premier dokonał odsłonięcia tablicy z nazwiskami 33 medyków, którzy zginęli w walkach za ojczyznę.

Co było powodem katastrofy lux-torpedy w Rudnikach

Częstochowa, 17. X. (PAT). Sąd okręgowy w Częstochowie rozpoznał sprawę zwrotniczego stacji Rudniki Jana Bekusa, oskarżonego o nieumyślne spowodowanie w dn. 25 marca br. katastrofy lux-torpedy na stacji Rudniki, w której zginęło 5 osób, a kilkanaście odniosło rany. Z przebiegu sprawy wynika, że gwałtowna śnieżycą, która krytycznego dnia przeciągnęła nad Częstochową i okolicą, była pośrednio przyczyną katastrofy, powodującej wadliwe funkcjonowanie zwrotnicy i semaforu.

Głównym zagadnieniem całego przewodu sądowego była kwestia, czy oskarżony Bekus podał nadjeżdżającej torpedzie sygnał na wjazd. Sąd po wysłuchaniu opinii rzeczoznawcy i zeznań kilkunastu świadków, uniewinnił oskarżonego Bekusa, podając w krótkim, ustnym uzasadnieniu wyroku, że z całości sprawy wynika, iż oskarżony nie podał lux-torpedzie sygnału na wjazd, i że motorniczy lux-torpedy, który zginął w katastrofie, mijając zamknięty semafor, sam spowodował katastrofę.

Jak uciekał wielki mufti

Przebywa on w Damaszku

Londyn 17. X. (PAT) Z Jerozolimy nadeszło potwierdzenie sensacyjnej wiadomości, że sławny na cały świat Effendi Hussein, mufti Jerozolimy, polityczny i religijny przywódca Arabów palestyńskich, zbiegł z Palestyny do Syrii.

Jak wiadomo, mufti od pewnego czasu nie opuszczał meczetu Omara, w którego obrębie zamieszkiwał, obawiając się, że gdy wyjdzie poza eksterytorialne dla wojska i policji granice meczetu zostanie aresztowany. Dla zmylenia tropu mufti ogłosił, że jest chory i że nie może wobec tego brać udziału w publicznych modłach, odbywających się w meczecie. W tym czasie jednak, rzekomo chory mufti, przebrany w skromne szaty zwykłego beduina, opuścił meczet w Omara w sposób dotychczas niewyjaśniony i w oczekującym go samochodzie odjechał wraz z kilku współpracownikami do umówionego miejsca na wybrzeżu Palestyny, pomiędzy Jaffą, a Gazą.

Tam wsiadł on do oczekującej go motorówki,

która natychmiast ruszyła, jadąc wzdłuż wybrzeża Palestyny w kierunku wybrzeża Libanu. Wskutek nieporozumienia co do wyznaczonego na wybrzeżu Libanu miejsca, gdzie muftiego oczekiwali samochód, mający go odwieźć w głąb kraju, motorówka odjechała i została zatrzymana przez kuter francuski straży przybrzeżnej. Urzędnik policji francuskiej przy wylegitymowaniu pasażerów odkrył tożsamość muftiego. Władze francuskie zatrzymały muftiego i eskortowały go do Beyrouthu, ale rząd republiki Libanu nie chcąc narażać się na trudności nakazał mu opuścić terytorium republiki, wobec czego mufti udał się do Damaszku, gdzie też w chwili obecnej przebywa. W Palestynie panuje przekonanie, że seria ostatnich aktów terroru i sabotażu w Palestynie została celowo zainscenizowana przez Arabów, celem odwrócenia uwagi władz brytyjskich od przygotowań do ucieczki muftiego.

—O—

Chińczycy otoczyli 40.000 Japończyków

Nankin, 17. X. (PAT). Koła poinformowane podają, iż rządowe wojska chińskie łącznie z 8 armią otoczyły dywizję japońską w północno-zachodniej części prowincji Szansi pomiędzy Ping-

Hing-Kuan i Kai-Hien. W ten sposób odcięto 40.000 Japończyków, w tym słynną 5 dywizję, dowodzoną przez gen. Kagaki.

—O—

Nie ma rokowań między Watykanem a Berlinem

W wielu organach prasowych ukazała się ostatnio notatka, jakoby odczytany w ubiegłą niedzielę z ambon kościołów niemieckich list pasterski episkopatu niemieckiego nie był pełny, opuszczono w nim bowiem ustęp, dotyczący konkordatu rzekomo, aby nie stwarzać trudności przy trwających obecnie rokowaniach. Jak dowiaduje

się rzymski korespondent „Reichspost“ wiadomość ta nie odpowiada prawdzie, gdyż obecnie nie ma mowy o podjęciu nowych rokowań Watykanu z Berlinem. Stosunki Stolicy Apostolskiej z Rzeszą Niemiecką, podobnie jak stosunki Kościoła z rządem wewnątrz państwa, układają się ostatnio raczej całkowicie niepomyślnie. (KAP).

Kronika telegraficzna

— Lotnisko w Lyddzie w Palestynie, podpalone w sobotę nad ranem przez terrorystów arabskich, spłonęło doszczętnie. Uratowano jedynie hangary, w których znajdowało się kilka samolotów. Lydda otoczona została wojskiem. W niedzielę o 6 rano zapowiedziano 24-godzinny stan wyjątkowy. Dokonano około 60 aresztowań.

— W sobotę o godz. 13 bm. prezydium Paryża podejmowało delegację Warszawy w hotelu Crillon na placu Zgody pożegnaniem śniadaniem. O godz. 18 delegacja opuściła Paryż, żegnana na dworcu przez prezydium m. Paryża z prezesem rady miejskiej p. Faillot na czele i przedstawiciela ambasady.

Skandaliczne marnotrawstwo

Brazylia zniszczy w r. b. 70 proc. produkcji kawy

Buenos Aires, 17. X. (PAT). Donoszą z Rio de Janeiro, że zatwierdzono tam ustawę, nadającą moc prawną umowie, zawartej w maju r. b.

między poszczególnymi stanami produkującymi kawę. W myśl powyższej umowy, 70 proc. tegorocznej produkcji kawy zostanie zniszczone

przez spalenie. Zatwierdzona ustawa przewiduje zarazem emisję pożyczki w sumie 500 tys. „contos“, celem sfinansowania programu ochrony przemysłu kawowego.

—O—

Rozmaitości

Najpiękniejszy dworzec lotniczy świata

Na lotnisku Le Bourget prowadzone są ostatnie roboty przy budowie nowego dworca. Stary budynek, pochodzący jeszcze z 1920 r., a który obsługiwał największe lotnisko Francji aż do ostatnich dni, zajmował zaledwie przestrzeń 200 m. kw. Nowy dworzec rozsiadł się na powierzchni 9.200 m kwadr.

Zestawienie dwóch tych cyfr ilustruje lepiej od jakichkolwiek komentarzy gigantyczny skok wykonany przez lotnictwo komunikacyjne w ciągu nie całych 20 lat.

Jak wiadomo, rola dworca powietrznego jest bardzo różnorodna. W danym przypadku mieści się tam siedziba komendanta lotniska cywilnego Le Bourget, sprawującego pieczę nad porządkiem i bezpieczeństwem lotów. Tamże centralizują się informacje meteorologiczne i obsługa informacyjna o szczegółach rozkładu lotów i t. p. Na podstawie wiadomości co do poszczególnych przelotów, otrzymywanych drogą radiową, komendant portu lotniczego pełni jak gdyby funkcję niewidocznego „policjanta“, dyrygującego ruchem w powietrzu nad terenem całej Francji.

Na terenie dworca znajdują się również biura licznych towarzystw lotniczych, załatwiających sprawy związane z przyjazdem i wyjazdem pasażerów i bagażu. Jednocześnie mamy tam biura policji, inspekcji paszportowej i celnej. Przy organizowaniu tych różnych biur na nowym dworcu poczyniono wszelkie starania w tym kierunku, ażeby sprawdzanie dokumentów i rewizja odbywała się możliwie sprawnie, a przy tym przy zachowaniu całkowitej dokładności.

Dworzec lotniczy obejmuje poza tym oczy-

wiście urząd pocztowy, hotel, restaurację i bar zarówno dla pasażerów, jak i tych wszystkich, którzy korzystają z dworca lotniczego.

Sam budynek dworca prezentuje się nader elegancko. Jego rozmiary wynoszą 230 m długości i około 40 m szerokości. Jedną z głównych części gmachu jest potężny hall, przeznaczony dla przybywających i wyruszających w podróż pasażerów, jak również dla tych wszystkich, którzy kogoś oczekują lub odprowadzają. Mimo podobieństwa do wielkich sal dworców kolejowych, nikt spośród ludzi, oczekujących kogoś w hallu nie może narzekać na nudę czy bezadziejne przemierzanie sali tam i z powrotem. Poprzez szerokie, oszklone fasady gmachu widać doskonale cały teren przeznaczony na lądowanie samolotów, maszyny uszeregowane na miejscu startu. Cała w ogóle atmosfera portu lotniczego jest niewątpliwie odmienna od tego wszystkiego, co się widzi na przeciętnym dworcu kolejowym.

Oszklona kopuła, umieszczona powyżej poziomu dachu dworca, stanowi pomieszczenie dla służby obserwacyjnej, nadzorującej ruch samolotów w bezpośredniej bliskości lotniska. Liczne głośniki informują o przyjazdach i odjazdach samolotów. Co chwila ląduje jakiś olbrzym powietrzny i ustawia się, przed dworcem. Wysiadają pasażerowie: Włosi, Szwedzi, przybysze z kolonii afrykańskich i z Indyj, Anglicy, Niemcy. Gazety, klatki z ptakami egzotycznymi, sztaby złota, worki z pocztą zabiera wóz motorowy.

Dworzec lotniczy Le Bourget w centralnym punkcie komunikacji międzynarodowej, ujęty w linie nowoczesne i proste — to dzisiejsze serce Paryża, stolicy świata.

Propaganda alpinizmu wśród młodzieży państw zachodu

Francuski senator A. Borrel z Sabaudii wystąpił ostatnio z ciekawym projektem, który może przyczynić się w znacznej mierze do rozwoju turystyki górskiej we Francji przez zachęcenie młodzieży do tego sportu oraz odpowiednie przeszkolenie jej w tym kierunku. Ewentualne pozytywne rezultaty realizacji tego projektu mogą wpłynąć na zastosowanie go w innych krajach. Senator francuski proponuje mianowicie utworzenie „szkoły górskiej“, do której uczęszczałaby młodzież, pragnąca poświęcić się turystyce alpejskiej i hartować swą wolę i siły w zdobywaniu niedostępnych szczytów. Szkoła ta wpajałaby młodzieży praktyczne pojęcia i zasady, dzięki którym słuchacze uniknęliby w przyszłości nie jednego wypadku. Projektodawca powołuje się jednocześnie na intensywną pomoc

w kierunku zbliżenia młodzieży do gór, okazywaną przez rządy niektórych państw — w przeciwieństwie do rządu francuskiego, który tą sprawą nie interesuje się wcale. Inaczej — w Niemczech, gdzie władze rządowe stale zachęcają do formowania i rozwijania klubów campingowych i alpejskich wśród młodzieży obu płci. To też w sezonie letnim wszystkie drogi i dróżki Alp Bawarskich i Czarnego Lasu (Szwarcwald) rozbrzmiewają głosami radosnych grup młodzieży, zdążającej ku trudom wspinaczki. Podobnie dzieje się w Austrii, Szwajcarii i Italii.

Na terenie Francji pewne wysiłki w kierunku zbliżenia młodzieży do gór czyni tamtejszy klub alpejski, wysiłki te jednak bez metodycznego ujęcia nie dają odpowiednich rezultatów.

Sahara pod kontrolą sanitarną

Do Trypolisu powróciła w tych dniach pierwsza ekspedycja lekarska, która z inicjatywy marszałka Balbo przebywała dwa miesiące na pustyni w południowej części Libii, łączącej się z Saharą. Ekspedycja złożona z czterech lekarzy specjalistów, kilku sanitariuszów i rekrutujących się z tubylców tłumaczy, zwiedziła wszystkie osiedla w południowej Libii, rozrzucone w licznych oazach na pustyni. Samochody ekspedycji były tak urządzone, że w razie potrzeby można było zmieniać je na sale operacyjne.

W dwóch miesiącach ekspedycja w największym upale, dochodzącym do 44 stopni w cieniu, przebyła 4.900 km., zwiedzając 72 miejscowości i udzielając pomocy 9.000 tubylcom. Celem tej pierwszej, większej ekspedycji lekarskiej do obszarów Sahary jest choroba t. zw. „bilharziosis“ od lekarza włoskiego profesora Bilharza, który w połowie ub. stulecia wykrył roznoszącego tę choroby, w postaci pasożyta, żyjącego w cie-

le słodkowodnych ślimaków, skąd przechodzi do roślin spożywanych przez tubylców. Spośród 9.000 ludzi, którym udzielono porady, 5.177 cierpiało na zwykłe dolegliwości wzroku. W 4.500 wypadkach stwierdzono trachomę, w tym 57 wypadków nieuleczalnej ślepoty. Szeroko rozpowszechnioną chorobą w tych okolicach jest malaria. Choroby dziecięce występują na ogół rzadziej, niżby to z tamtejszych prymitywnych warunków higienicznych przypuszczać można.

Materiał zebrany przez ekspedycję lekarską posłuży dla opracowania skutecznych metod walk z chorobami tropikalnymi wśród ludności tubylczej. Władze włoskie w Trypolitanii zorganizowały specjalną szkołę dla pielęgniarek, do której przyjmuje się wyłącznie młode kobiety arabskie. Po ukończeniu szkoły, młode sanitariuszki rozesłane zostaną do ośrodków zdrowia zorganizowanych we wszystkich ważniejszych miejscowościach kolonii. Poza tym projektowane jest zorganizowanie „lotnych karawan“ lekarskich, które kolejno zwiedzą wszystkie okręgi Trypolitanii, przyczyniając się do podniesienia zdrowotności jej mieszkańców.

Kiedy założono pierwszą kwieciarnię?

Kiedy patrzyśmy na wystawione za witryną świeże kwiaty sprowadzone samolotem z pól Holandii czy znad Jasnego Brzegu, lub wyhodowane w krajowych cieplarniach, na myśl nam nie przyjdzie, że był czas, stosunkowo tak niedawny jeszcze, gdzie kwaciarni nie znano. Kwiaty, zbierano albo z własnego ogródka, albo kupowano u ogrodnika. Peryferie wielkich miast roily się wówczas od zakładów ogrodniczych zajmujących się dostawą kwiatów do domów bogatych mieszczan. Jeden z tych ogrodników nazwiskiem Perdrizat, posiadający piękne cieplarnie na peryferiach Paryża w Charonne, wpadł pierwszy na myśl przeniesienia centrum swej sprzedaży kwiatów do miasta i założył w r. 1819 pierwszą kwaciarnię w Paryżu, przy ulicy Vieuvienne. Za przykładem Paryża poszły inne miasta europejskie i Perdrizat zrobił na swej kwaciarni niezły majątek, który prawie całkowicie włożył w rozbudowę swych ogrodów w Charonne. Dzielnica ta od 1860 roku wcielona do wielkiego Paryża, słynna była ze swych ogrodów. Dziś Paryż zaopatruje się w kwiaty na Jasnym Brzegu lub w ogrodach Holandii. Dzięki samolotom transport ten nie trwa dłużej, niż dawniej z pobliskiego Charonne.

Pierwsza dziennikarka

Wśród wielu zawodów, w których kobieta potrafiła zająć poczesne miejsce, nie na ostatnim planie stoi zawód dziennikarski. Kobiety legion dziennikarski liczy dziś kilkaset ...piór i to niezłych. Pierwszą kobietą, która pokusiła się o zdobycie laurów na polu dziennikarskim była Luise Guynet de Keralio, która w okresie wielkiej rewolucji francuskiej, od 13 sierpnia 1789 roku należała do grona stałych współpracowników: „Journal de l'Etat et du Citoyen“, który zmienił później nazwę na: „Mercure national“. W roku 1791 panna Luise Guynet de Keralio nabyła dziennik „Journal General de l'Europe“, gdzie pisywała pod pseudonimem Luise Robert, lub P. Lebrun, postępując się tymi pseudonimami w obawie, by jej zbyt arystokratyczne nazwisko nie wzbudziło podejrzeń w kołach rewolucyjnych. Ostrożność ta jednak nie na wiele się zdała. W okresie terroru panna de Keralio musiała uchodzić z Francji przed groźbami jej prześladowaniami. Do końca swego życia zamieszkała w Brukseli, gdzie zmarła w 1821 roku.

Czym jest pieniądz

Dyrektor banku wypłat międzynarodowych, M. Quesney, który przed kilku tygodniami utonął w czasie kąpieli w Saint Leomer, był najmłodszym spośród wielkich finansistów świata. W chwili tragicznego zgonu liczył zaledwie lat 44.

W czasie jednej z międzynarodowych konferencji finansowych, zainterpelowany przez przedstawiciela pewnego wielkiego dziennika francuskiego, Quesney tak zdefiniował istotę pieniądza: Pieniądz — to jest rzecz najbardziej paradoksalna na świecie. Narody, które mają dużo pieniędzy, używają tej siły dla zdobyczy terytorialnych, narody biedne usiłują zdobyć pieniądz w drodze wojny. W obu wypadkach pieniądz jest bronią zabójczą i przyczyną wojen. Z drugiej strony — nie ma w tej chwili bardziej skutecznego środka dla zapewnienia pokoju.

Zaiste, niepokojący dylemat — mieć pieniądze — źle, nie mieć ich — niedobrze. A wyjścia z tej sytuacji nie ma.

Wytrwały narzeczony

W Edynburgu w Anglii sąd miał nielada sprawę do rozpatrzenia. Jedna z młodych panien wniosła skargę, że były jej narzeczony, nazwiskiem John Shiffer, nie przestaje jej prześladować od czasu zerwania narzeczeństwa. Wszędzie chodzi za nią, jak cień. Wszelkie próby uwolnienia się od prześladowcy nie dały wyniku. Na skierowywane do niego zapytania nie odpowiadał. Była narzeczona oświadczyła na rozprawie sądowej, że widok chodzącego za nią stale, milczącego człowieka, działa na nią tak upiornie, że doznała rozstroju nerwowego. Sąd po przesłuchaniu szeregu świadków postanowił poddać Shiffera obserwacji psychiatrów.

wie nie pokrywający się z urzędowymi statystykami, zarządzono obserwację, która dała nieoczekiwane wyniki. Okazało się, że w siedzibie jednego z adwokatów chicagowskich było specjalne „ambulatorium“, gdzie „ofiarom wypadków samochodowych“ bezboleśnie deformowano twarze, lamano ręce, zadawano rany cięte i szarpane, do złudzenia naśladujące incydentalne uszkodzenia ciała. Mieszkanie adwokata połączone było z mieszkaniem lekarza znanego w amerykańskich kołach przestępczych. W gabinecie lekarza umieszczono maszynę, która w sposób bezbolesny doprowadzała „ofiary“ do stanu, usprawiedliwiającego wysokość żadanego przed sądem czy też w drodze polubownej odszkodowania. Maszynę skonfiskowano. Szereg adwokatów, lekarzy, dozorców szpitalnych i t. p. znalazło się w areszcie.

W wieku mechanizacji -- maszynka do szarpania ran

Gangsterzy amerykańscy wpadli na nowe źródło zysków, którego eksploatacja stała się możliwa jedynie dzięki ściśtemu współdziałaniu adwokatów. Od dłuższego czasu władze sądowe w Chicago były formalnie zasypywane sprawami incydentalnymi, w których najczęściej występo-

ły pretensje o odszkodowanie za uszkodzenie ciała w wypadkach samochodowych. W większości wypadków właściciele samochodów, przeważnie kreuzi amerykańscy, płacili żądane sumy. Gdy jednak ilość nieszczęśliwych wypadków samochodowych zaczęła wzrastać w sposób jaskra-

